

HMS - DATABLAD

Ammonium Nitrate Porous Prills

Dato: 23.03.2003	Internt nr.: 1942-01.nor.01	Erstatter: NY
------------------	-----------------------------	---------------

1. IDENTIFIKASJON AV PRODUKT OG ANSVARLIG FIRMA

HANDELSNAVN	Ammonium Nitrate Porous Prills
PRODUKTTYPE	Ammoniumnitrat i form av porøse kuler beregnet på tilvirkning av sprengstoff.

Leverandør	Dyno Nobel Europe	Produsent	HYDRO, Technical Nitrates
Adresse	Postboks 614	Adresse	Box 516
Postnr. - sted	3412 Lierstranda	Postnr. – sted	261 24 Landskrona
Telefonnr.	32 22 80 00	Land	Sverige
Telefaks	32 22 81 83	Telefonnr.	+ 46 418 761 00
Nødtelefonnr.	917 05 850	Nødtelefonnr.	+ 46 221 278 00 (Hydo Agri, Köping)

2. OPPLYSNING OM KJEMISK SAMMENSETNING

Nr	Ingrediensens navn	CAS-NR	Kons.(vekt%)	Farekode ; R-setn.
1	Ammoniumnitrat	6484-52-2	> 99	O; 8, 9, 44
Tegnforklaring: T+=Meget giftig, T=giftig, C=Etsende, Xn=Helseskadelig, Xi=Irriterende, E=Eksplisiv, O=Oksiderende, F+=Ekstremt brannfarlig, F=Brannfarlig, N=Miljøskadelig, IK=Ikke Klassifiseringsplikt				

3. VIKTIGSTE FAREMOMENTER

Brann / eksplosjonsfare:

Oksiderende. Eksplosjonsfarlig ved blanding med brennbare stoffer eller ved oppvarming i lukket rom.

Helsefare:

Produktet er ikke klassifiseringspliktig med hensyn på helsefare. Kan virke irriterende åndedretsorganene og ved langvarig eller gjentatt kontakt gi hodepine, kvalme og oppkast.

Miljøfare:

Produktet regnes ikke som miljøskadelig. Større lokale utslipp kan føre til risiko for forgiftning av vannlevende organismer. Fungerer som gjødsel.

Tilleggsinformasjon:

Ved sterk opphetning / brann utvikles giftige gasser som vil være farlige ved innåndning, se pkt. 4 Førstehjelpstiltak. Utvikler ammoniakk gass når det utsettes for basiske stoffer som såpe, betong eller lut.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

Generelt:

- I alle tvilstilfeller bør lege kontaktes.

Innåndning:

- Flytt straks den eksponerte til frisk luft, skyll nese og munn med vann. Hvis kvalme og oppkast oppstår, kontakt lege.

Hudkontakt:

- Tilsølt tøy fjernes. Vask grundig med såpe og vann; rikelig skylling. Hvis symptomer oppstår, kontakt lege.

Øyekontakt:

- Skyll øyeblikkelig med store mengder med vann i minst 15 min. Hvis symptomer oppstår, kontakt lege.

Svelging:

- Lite aktuelt, men ved mindre mengder drikk to glass vann eller melk. Fremkall ikke brekninger. Hvis større mengder: kontakt lege.

Innåndning av gasser ved brann / opphetning:

- Vedkommende fjernes snarest mulig fra eksponeringskilden. Sørg for at den eksponerte holdes i fullstendig ro. **Kontakt lege / sykehus raskest mulig. Medbring dette HMS-datablad.**
- Ved bevisstløshet: Løs stramt sittende klær, stabilt sideleie.
- Ved ånderettsbesvær: Oksygentilførsel (kun av øvet personell), rask transport til sykehus.
- Ved ånderettsstans: Kunstig ånderett.
- Ved hjertestans: Utvendig hjertekompresjon.
- NB! Symptomer på lungeødem kan opptre etter 18-24 timer. (I sjeldne tilfeller er det rapportert lungeødem opptil 48 timer etter eksponering). I mellomtiden skal den eksponerte ligge i fullstendig ro under overvåking.

HMS - DATABLAD

Ammonium Nitrate Porous Prills

Dato: 23.03.2003	Internt nr.: 1942-01.nor.01	Erstatter: NY
------------------	-----------------------------	---------------

5. TILTAK VED BRANNSLOKING

Ammoniumnitrat er i seg selv ikke brennbart, men brenner ved hjelp av lettantennelige materialer (oksidasjonsmiddel).

- Ved termisk spaltning av produktet, brann eller sterk oppheting, kan det avgis nitrose gasser som kan gi lungeødem.
- Unngå inhalering av røyken som oppstår ved brann
- Åndedrettsvern er nødvendig
- Produktet er oksiderende

Tiltak ved brann i området rundt eller i nærheten av Ammoniumnitrat:

- Med alle mulige midler (vann, alt tilgjengelig brannslukkingsmateriale) bekjempe brannen for å forhindre at denne når frem til produktet.
- Hvis mulig, fjern produktet (kjøre bort bil med produktet) fra brannutsatt område.

Hvis brann i beholdere eller sekker med Ammoniumnitrat:

- Bruk store mengder vann for å slokke, samt til å kjøle beholdere og spre damp. Bruk av skum, pulver, CO₂ osv. har **ingen** virkning. Da produktet avgir oksygen ved oppvarming, kan ikke brannen slokkes ved kveling.
- Beholdere/sekker i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann inntil alle brannsteder er slokkes.
- Dersom brannen ikke kan bringes under kontroll og forhindre oppvarming/spaltning av Ammoniumnitrat, bør evakuering av området vurderes.
- Hvis evakuering: Stopp all ferdsel og evakuer området omkring brannstedet i tilstrekkelig sikker avstand med tanke på branngasser og en mulig eksplosjon.
- Sett ut vakter, varsle evt. naboer og kontakt straks politi og brannvesen.

6. TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell:

Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt. 8. Unngå innånding av støv.

Sikkerhetstiltak for å beskytte miljø:

Forhindre utslipp av større mengder til kloakk, vassdrag eller grunn.

Egnede metoder for skadebegrensning og opprensning:

Spill samles opp i egnet emballasje (f.eks. plastsekker) og destrueres i henhold til pkt. 13. **Må ikke blandes med organisk materiale.**

7. HÅNTERING OG OPPBEVARING

Spesielle egenskaper og farer:

Bare kvalifisert personell skal håndtere dette produkt (med tanke på sprengstoffproduksjon). Bør kun brukes i områder med god ventilasjon.

Håndteringsveiledning:

Røyking, bruk av åpen ild eller andre tennkilder i nærheten av produktet er forbudt. Må ikke blandes med andre kjemikalier. Benytt anbefalt verneutstyr, se pkt. 8.

Lagringsanvisning:

Oppbevares i tett lukket originalemballasje. Holdes adskilt fra andre stoffer og stoffblandinger, se pkt. 10 (reagerer med). Lagres beskyttet mot fuktighet (hydoskopisk), direkte sollys og varme, samt adskilt fra brennbare objekter.

Tilleggsinformasjon:

Hvis ammoniumnitrat lagres / oppbevares sammen med sprengstoff, er produktet underlagt Forskrift om oppbevaring av eksplosive varer. Halvparten av mengde ammoniumnitrat tillegges mengde eksplosive varer, samlet sprengstoffmengde må ikke overskride tillatt mengde i lager.

8. EKSPONERINGSKONTROLL OG PERSONLIG VERNEUTSTYR

Administrative normer: Ingen

Om administrative normer for nitrose gasser; se pkt. 16. Andre opplysninger.

Forebyggende tiltak:

Generelt:

- Mulighet for øyespyling bør finnes på arbeidsplassen.
- Arbeidsplass og arbeidsmetoder tilrettelegges slik at direkte, lengre og intensiv kontakt med produktet forhindres.
- Unngå å spise og drikke under arbeid med produktet, røyking forbudt
- Tilsølt arbeidstøy bør skiftes
- Vask hender før pauser og ved arbeidsslutt
- unngå å berøre hud og øyne

HMS - DATABLAD

Ammonium Nitrate Porous Prills

Dato: 23.03.2003	Internt nr.: 1942-01.nor.01	Erstatter: NY
-------------------------	------------------------------------	----------------------

Personlig verneutstyr:Åndedrettsvern:

- Ved støvende arbeidsoperasjoner, benytt åndedrettsvern/maske med filter P2
- Ved risiko for dannelse av nitrøse gasser, f.eks. ved brann, benytt maske med filter B (grå) eller trykkluft-/friskluftmaske

Håndvern:

- Benytt hansker som er hensiktsmessig for arbeidsoperasjonen.

Øyevern:

- Bruk tettsittende vernebriller eller ansiktsskjerm.

Verneklær:

- Benytt arbeidstøy som er hensiktsmessig for arbeidsoperasjonen og som hindrer hudkontakt.

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

Utseende og farge:	Hvite porøse prills / kuler
Lukt:	Ingen
Smeltepunkt:	170 ° C
Dekomponeringstemp.:	> 170 ° C – eksplosjonsfare ved blanding med brennbare stoffer og antenning/oppvarming i lukket rom
pH løsning (10 g/l):	4,5 – 5,5 (20 ° C)
Bulketthet:	700 - 800 kg/m ³
Vannløslighet:	62 % ved 20 ° C

10. STABILITET OG REAKTIVITETFarlige reaksjoner:

- Termisk spalting; 170 – 260 ° C dannes NO₂, N₂O, NH₃
- > 260 ° C muligheter for eksplosiv spalting
- **Ved normal bruk og behandling vil spalting ikke finne sted.**

Reagerer med:

- Syrer, reduksjonsmidler og tungmetaller katalyserer den termiske dekomponeringen, eventuelt brennbar materiell påskynder prosessen.
- Produktet utvikler ammoniakk i basisk miljø
- Unngå kontakt med kopper, sink og legeringer av disse (korrosiv)

Farlige reaksjons- / omsetningsprodukter:

- Nitrøse gasser (NO_x), Ammoniakk (NH₃), Lystgass (N₂O)

11. OPPLYSNINGER OM HELSEFAREAnnen informasjon om giftighet:

- LD50 oral rotte: 2450 mg/kg

Generelt: Kroppen kan ta opp nitrater fra mage når stoffet svelges og fra fra lungene ved innånding av støv. Opptak av større mengder kan føre til forgiftning. Symptomer: hodepine, svimmelhet, oppkast diare, blek eller blåaktig farge på slimhinner og hud, krampe og bevisstløshet.

Innånding: Støv kan irritere luftveier og lunger. Ved brann kan det utvikles nitrøse gasser.

Hudkontakt: Gjentatt eller forlenget hudkontakt kan forårsake hudirritasjon, eksem og overfølsomhet hos mottagelige personer

Øyekontakt: Støv virker irriterende på øynene

Svelging: Se generelt

Andre helseskader som akutte og kroniske skadevirkninger, allergi, kreft, mutagene og reproduksjonsskade effekter, er ikke kjent.

12. OPPLYSNINGER OM MILJØFARE

Mobilitet: Produktet er oppløselig / blandbart med vann.

Nedbrytbarhet: Ammoniumnitrat er lett nedbrytbar.

Akkumulering: Produktet akkumulerer ikke.

Økotoksitet: Ammoniumnitrat (som gjødsel) kan bidra til forgiftning av vannlevende organismer ved større, lokale utslipp.

HMS - DATABLAD**Ammonium Nitrate Porous Prills**

Dato: 23.03.2003	Internt nr.: 1942-01.nor.01	Erstatter: NY
-------------------------	------------------------------------	----------------------

13. FJERNING AV KJEMIKALIEAVFALL

Større mengder bør behandles som spesialavfall. Avfall forbrennes eller deponeres på godkjent fyllplass. Løses lett i vann.

Deponering må overholde lokale, statlige eller nasjonale forskrifter.

Se for øvrig pkt. 6; Tiltak ved utilsiktet utslipp.

14. OPPLYSNINGER OM TRANSPORTLandtransport ADR/RID:

Klasse: 5.1
 Klassifikasjonskode : 02
 UN-Nr.: 1942
 Farenummer: 50
 Emballasjegruppe: III
 Godsbetegnelse (teknisk navn): **Ammoniumnitrat**

Sjøtransport IMDG:

Klasse: 5.1
 UN-Nr.: 1942
 Emballasjegruppe: III
 EmS-Nr.: F-H , S-Q
 Proper shipping name: **Ammonium Nitrate**

Lufttransport ICAO-TI og IATA-DGR:

ICAO/IATA-klasse: 5.1
 UN/ID-nr.: 1942
 Emballasjegruppe: III
 Proper technical name: **Ammonium Nitrate**

15. OPPLYSNINGER OM LOVER OG FORSKRIFTER

Handelsnavn: Ammonium Nitrate Porous Prills

Farekode og farebetegnelse:

OKSIDERENDE

O Oksiderende

Risikosetninger: R8 Brannfarlig ved kontakt med brennbare stoffer
 R9 Eksplosjonsfarlig ved blanding med brennbare stoffer
 R44 Eksplosjonsfarlig ved oppvarming i lukket rom

Sikkerhetssetninger: S15 Må ikke utsettes for varme
 S17 Holdes vekk fra brennbart materiale
 S41 Unngå innånding av røyken som oppstår ved brann eller eksplosjon

16. ANDRE OPPLYSNINGER

Ved sprengning gjelder for sprenggassene:

CAS – nr.:	Sprenggass:	Administrativ norm		Fareklasse:
		mg / m ³	ppm	
10102-44-0	Nitrogendioksid (nitrøs gass)	3,6 (T)	2 (T)	T+; 26 – 34
10102-43-9	Nitrogenoksid (nitrøs gass)	30	25	T+; 26 – 34
7664-41-7	Ammoniakk (NH ₃)	18	25	T , N; 10-23-34-50
10024-97-2	Lystgass (N ₂ O – Dinitrogenoksid)	90 (R)	50 (R)	Ukjent

Dette datablad bygger på informasjon gitt i produsents HMS-datablad; Hydro Agri Rostock 26.04 2002 / Hydro Agri Landskrona 28.08.2001 / Hydro Agri Norge 30.05.2001.

Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet.